

Minnen från Clare och Kerry

– föreningsresan till Irland

I somras gick SBF:s andra utlandsresa av stapeln, den här gången till sydvästra Irland. Sexton personer färdades under en vecka genom det gröna böljande landskapet i grevskapen Clare och Kerry. Vem kommer inte för alltid att minnas The Burren och det fantastiska karstlandskapet där vårgentianan (se pärmens baksida) fortfarande stod i full blom, klippväggarna och de svindlande höjderna på Dinglehalvön och de mossbelupna idegransskogarna utanför Killarney? Här berättar resans guide, Liselott Skarp, om veckan på ön.

LISELOTT SKARP

När vi landade på Dublins flygplats den 9 juni möttes vi av ett ljummet men lite disigt Irland. Klimatet är tack vare Golfströmmen mildt och medeltemperaturen ligger under maj och juni, de solrikaste månaderna, på omkring 15 grader. Nederbörden är rikast i väster, där man får omkring 2000 mm regn per år.

The Burren är ett särpräglat karstområde med en unik flora. Namnet har sitt ursprung i det irländska ordet för sten *boireann*.
Foto: Karin Borgenvall.

The Burren med omgivningar

Resans första exkursionsdag ägnades betesmarkerna kring byn Fanore i nordvästra Burren. The Burren är ett utpräglat karstområde och berömt för sin unika flora. I regionen återfinns ungefär hälften av Irlands totalt 1300 inhemska kärlväxter. Karstlandskapet har uppstått genom att ytvatten kunnat tränga ner genom lodräta sprickor i kalklagren, med vidgade sprickor och underjordisk erosion som följd. Under vintern fylls gångarna med vatten och tillfälliga sjöar bildas.

I sprickorna trängs bl.a. murruta *Asplenium ruta-muraria*, svartbräken *A. trichomanes*, mjältbräken *A. ceterach*, hjorttunga *A. scolopendrium*, blodnäva *Geranium sanguineum* och vildkrapp *Rubia peregrina*. Mångfalden imponerar även i de gräsbeklädda delarna där alpint anpassade arter såsom fjällsippa *Dryas octopetala* och vårgentiana *Gentiana verna* växer sida vid sida med t.ex. lundgamander *Teucrium scorodonia*, en ört som också hittas i Medelhavsområdet. Andra

karaktärsväxter är ängsvädd *Succisa pratensis*, jordviva *Primula vulgaris*, gullviva *P. veris*, brudsporre *Gymnadenia conopsea* och olika handnycklar *Dactylorhiza*.

Ljung *Calluna vulgaris*, purpurljung *Erica cinerea*, myrlilja *Narthecium ossifragum* och irländsk granspira *Pedicularis sylvatica* ssp. *hibernica* påträffas i surare partier där torv hunnit byggs upp. Som färggranna inslag längs vägar na sågs blommande scharlakansfuchsia *Fuchsia magellanica* och ärttörne *Ulex europaeus*, två introducerade arter med spridning i både Clare och Kerry.

Under eftermiddagen botaniserade vi bland sanddynerna i Fanore. Dynerna domineras av sandrör *Ammophila arenaria*, men i området växer även arter som ljungsnärja *Cuscuta epithyllum*, flockarun *Centaureum erythraea*, småtörel

Euphorbia exigua, salepsrot *Anacamptis pyramidalis*, brun ögontröst *Euphrasia salisburgensis* var. *schoenicola*, gulört *Blackstonia perfoliata* och bi-ofrys *Ophrys apifera*.

På vägen tillbaka kunde vi inte låta bli att stanna vid ytterligare en kalkstensklippa. Solstrålarna fick havet att glittra och de härligt skummande vågorna överöste då och då klippan med saltvatten. I strandzonen hittade vi bl.a. strandbeta *Beta vulgaris* ssp. *maritima*, havsbräken *Asplenium marinum* och saltmärke *Crithmum maritimum*. Dagen avslutades med ett uppskattat besök på laxrökeriet i Lisdoonvarna.

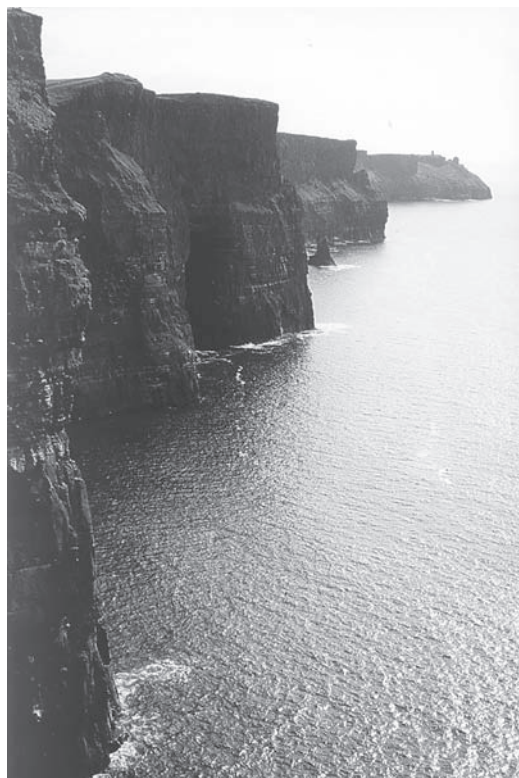
Innan vi lämnade grevskapet Clare insöp vi under en förmiddag stormfåglarnas stela flykt och vyn över Aranöarna från de 200 meter höga klipporna vid Cliffs of Moher.

Dinglehalvön

Utsikten från Connorpasset, ungefär 300 meter över havet, är magnifik. Bergspasset är känt för sin rika flora, inte minst vad gäller kryptogamer. Den branta klippväggen täcks bl.a. av två vackert vitblommande bräckor, *Saxifraga hirsuta* och *S. spathularis*, som ofta hybridiserar med varandra. Arterna förekommer också i norra Spanien och Portugal men märkligt nog inte i Storbritannien och Frankrike. Vi fascinerades även av den blåblommande tätörten *Pinguicula grandiflora*, en art som växer i sydvästra Irland, Jurabergen, Pyrenéerna och västra Alperna.

På eftermiddagen undersökte vi Dinglehalvöns västligare delar. Vid Clogher Head kunde man se två av områdets karaktärsväxter, ärttörnet *Ulex gallii* och purpurljung, växa tätt invid varandra tillsammans med bl.a. myrlilja och tätörten *Pinguicula lusitanica*. Dagen avslutades med ett besök vid Gallarus Oratory, en av Irlands bäst bevarade stenkyrkor med anor från 500-talet.

Blåsten hade lagt sig och det vilade ett lugn över landskapet när vi vår fjärde exkursionsdag började färden mot Killarney. Innan vi lämnade Dingle stannade vi dock till strax öster om byn för att beundra en av Europas största alpkräkekolonier.

Cliffs of Moher har ett fantastiskt fågelliv. Längs klippväggen häckar stormfåglar, tordmular, sillgrisslor, tretåiga måsar och lunnefåglar. Foto: Liselott Skarp.

Den djupa skuggan och fukten i idegransskogen Reenadonna Forest bildar ett kryptogamernas paradys med mängder av fjädermossor *Neckera* och örtlav *Lobaria virens*. Foto: Liselott Skarp.

Vårt huvudsakliga exkursionsmål för dagen var området vid sjön i byn Anascul. Vandringen gick längs den steniga stigen mot Maghanaboes 350 meter höga topp. Den färberade, karga miljön och de porlande bäckarna för tankarna till de svenska fjällen. I skrevorna frodas bl.a. kambräken *Blechnum spicant*, engelsk fetknopp *Sedum anglicum*. Med stigningen ökar inslaget av fuktkrävande arter som rundsileshår *Drosera rotundifolia* och olika starrar *Carex*. Ett skyfall gjorde dock att vi inte tog oss ända till toppen utan snarare till byns pub!

Scellig Michael

På fredagen hade vi en ledig dag. En del passade på att undersöka området kring Killarney eller någon av traktens berömda trädgårdar. Ett gäng åkte med mig till klippön Scellig Michael. På toppen ligger ett munkkloster som grundades av Sankt Fionan på 500- eller 600-talet. Den största upplevelsen ligger dock i de enorma mängder havsfåglar som häckar på ön. Det är omöjligt att inte förtrollas av lunnefåglarna som kikar fram ur sina bohålor bara någon meter från trappan vars 600 trappsteg leder till toppen. I samband med återfärden passerade vi också Small Scellig, en närliggande ö där det häckar inte mindre än 20 000 havssulor.

Nationalparken i Killarney

Idag återstår endast fragment av de stora skogar som en gång täckte Irlands yta. Flera av dessa

fragment ligger i Killarney National Park, målet för vår sista exkursionsdag. Parken är ungefär 100 kvadratkilometer stor och här ryms de flesta av Irlands inhemska däggdjur, inklusive öns största population av kronhjort.

I Reenadonna Forest, den enda idegransskog som idag finns kvar på Irland, möttes vi av ett trolskt landskap där marken och trädstammarna var helt täckta med mossor och lavar. Längre ut på halvön övergår vegetationen i bergskdominerad skog. Längs sjökanten växer även smultorsträd *Arbutus unedo*, en art med atlantisk utbredning som även finns i Medelhavsområdet. I fältskiktet hittade vi bl.a. töreln *Euphorbia hiberna*, revsuga *Ajuga reptans*, storfryle *Luzula sylvatica*, skuggbräken *Polystichum braunii* och safsa *Osmunda regalis*.

Ett stort problem i området är den snabba spridningen av pontisk rododendron *Rhododendron ponticum*, en art som introducerades i Killarney i början av 1800-talet. Trädet bekämpas nu aktivt inom parken och påträffas på halvön endast i enstaka exemplar. Vid Torc Waterfall, ett vattenfall öster om Muckross Lake som vi passerade under dagen, var däremot bergssidorna ibland helt täckta av lilablommande rododendron.

Tidigt på söndagsmorgonen packade vi för sista gången vårt bagage. Det var inte utan ett visst vemod, som alltid efter ett äventyr som detta, som vi lämnade den gröna ön.